

Hanna Sarkkinen vas

Kirjallinen kysymys ateriaedun väliaikaisista koronamuutoksista

Eduskunnan puhemiehelle

Koronan leviämisen estämiseksi asetetut ravintolarajoitukset, muutokset ihmisten arjen toiminnoissa sekä tautitilanteen aiheuttama varovaisuus ovat vaikuttaneet negatiivisesti ravintolatoimialaan. Tilanne säilynee vaikeana vielä pitkään.

Ravintola-alan myynti on jatkanut vähentymistään, ja myyntiodotukset ovat kääntyneet laskuun. Henkilöstön määrä on vähentynyt voimakkaasti, ja saman kehityksen ennakoidaan jatkuvan loppuvuonna ja mahdollisesti myös ensi vuonna. Riittämätön kysyntä nähdään edelleen myynnin elpymisen suurimpana esteenä.

Lounas- tai ravintoetu on palkansaajan saama verovaroin tuettu työsuhde-etu, joka maksetaan tavallisesti lounassetelillä tai lounaskortilla. Etu on lähtökohtaisesti tarkoitettu käytettäväksi ravintolaruokailuun työpäivänä, mutta sitä voi käyttää myös esim. päivittäistavarakauppojen lounastiskin ruokiin. Suurin osa edusta käytetään kuitenkin ravintoloissa. Vuoden 2020 luontoisetupäättöksen mukainen lounasedun nimellisarvon vähimmäismäärä on 6,80 euroa ja enimmäismäärä on 10,70 euroa.

Laskelmien perusteella lounasruokailun veroedusta seuraa yhteiskunnalle noin 17 miljoonan euron veromenetys, mikä tuo samalla ravintoloille noin 67 miljoonan euron lisätulot. Arvioiden mukaan lounasetu kasvattaa verotuloja noin 12 miljoonalla eurolla ja vähentää työttömyyden aiheuttamia kustannuksia noin 13,1 miljoonalla eurolla.

On arvioitu, että alihankkijoihin ja tavarantoimittajiin ravintola-ala työllistää hieman yli 1 000 työntekijää enemmän kuin ilman lounasetua tapahtuisi. Veropalauman ja työllisyysshyödyn yhteisvaikutuksesta yhteiskunta hyötyy lounasedusta yli 25 miljoonaa euroa.

Lounasedun nettovaikutus on näiden laskelmien perusteella noin 8 miljoonaa euroa positiivinen. Verottaja on koronatilanteen vuoksi muuttanut luontoisetupäätöstä liittyen ravintoedun käyttöön. Taustalla on koronaviruksesta kärsivien yritysten vaikea tilanne ja se, että ravintoedun normaali käyttö lounasravintoloissa paikan päällä on vähentynyt selvästi työntekijöiden joutuessa työskentelemään etätöissä kotona.

Verottajan tekemä muutos koskee ravintoedun käyttämistä ruoan kuljetuskustannuksiin, eli verottaja on mahdollistanut sen, että ravintoedulla maksetaan myös ruuan kotiinkuljetuksen kustannuksia. Päätös on määräaikaaisesti voimassa vuoden 2020 loppuun saakka. Ravintoetua voi väli-

Kirjallinen kysymys KK 839/2020 vp

aikaisesti siis käyttää aterian maksamisen lisäksi sen kuljettamisesta aiheutuvien kulujen kattamiseen. Ravintoedun määrään ja muihin ehtoihin ei ole kuitenkaan tehty muutoksia.

Koska koronatilanne on edelleen vaikea ja etätyösuositus on voimassa, olisi perusteltua, että tätä kuljetuspoikkeusta jatkettaisiin myös vuonna 2021.

Työnantaja voi Suomessa tarjota ravintoetuna enintään 10,70 euroa jokaista työssäolopäivää kohti. Yleensä lounaan hinta on kuitenkin sitä korkeampi, varsinkin jos ateria tilataan kotiinkuljetuksella. Vaikka lounasetuun on tehty tämä kuljetuspoikkeus, jää lounasetua käyttämättä koronatilanteen takia normaalia enemmän. Olisi paikallaan harkita, voitaisiinko ravintoedun päiväkohtaista maksimikäyttösummaa kasvattaa väliaikaisesti koronatilanteen takia.

Ravintoedun maksimitransaktion arvon nostamisen tarkoituksena olisi kysynnän lisääminen. Maksimimäärän kasvattamisella, esimerkiksi tuplaamisella, olisi todennäköisesti positiivinen vaikutus edun käyttöön ja ravintoloiden myyntiin, ja näin toimella olisi työllisyyttä ja taloutta elvyttävä vaikutus. Mikäli maksimitransaktiosummaa kasvatettaisiin, mutta kertymän ehtoihin ei tehtäisi muutoksia, päätöksen seuraukset rajautuisivat lisääntyneen kysynnän luomiin positiivisiin vaikutuksiin ravintola-alalla ja sitä myötä myös valtiontalouteen.

Esimerkiksi Ranskassa ateriaedun päiväkohtainen enimmäismäärä on koronapandemian vuoksi päätetty väliaikaisesti kaksinkertaistaa, ja tämä on kasvattanut ravintolassa käytettyä rahamäärää.

Koronaviruspandemian jatkuminen aiheuttaa ravintola-alalle isoja negatiivisia talous- ja työllisyysvaikutuksia hyvin todennäköisesti myös ensi vuonna. Jatkamalla ravintoedun kuljetuspoikkeusta sekä nostamalla ravintoedun maksimitransaktiosummaa väliaikaisesti voitaisiin osaltaan hieman helpottaa ravintoloiden kannattavuutta ja työllistämiskykyä koronan takia merkittävästi vaikeutuneessa toimintaympäristössä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Voidaanko ravintoedun aterian kotiinkuljetuspoikkeusta jatkaa koronatilanteen takia myös ensi vuonna ja

voidaanko ravintoedun maksimitransaktiosummaa kasvattaa, esimerkiksi kaksinkertaistaa, väliaikaisesti ensi vuonna koronatilanteen takia?

Helsingissä 6.11.2020

Hanna Sarkkinen vas